

Česká jednotlivě vydaná sváteční a příležitostná kázání konce 17. a prvních dvou třetin 18. století
abstrakt

Miloš Sládek

Práce se zabývá problematikou sváteční a příležitostné homiletiky pobělohorských Čech. Homiletika představovala od konce 17. století v českém prostředí vůdčí literární žánr s mimořádným vlivem na širší vrstvy společnosti. Tento vliv ještě umocnila skutečnost, že se tištěná kázání postupně stávala i oblíbenou lidovou četbou.

Největší pozornost byla v této práci věnována otázkám přípravy duchovní řeči, problematice kazatelských příruček, vztahům mezi kazatelem a posluchači a v neposlední řadě problematice klasicistních a konceptuálních kázání. Otázka barokního konceptu je pak předkládána v souvislostech s problematikou vzrůstajícího dobového autorského sebevědomí. Výkladovou část doplňují edice vybraných šestnácti kázání s předmluvami, které v praxi dokládají (případně relativizují) závěry uvedené v první části práce. Sváteční kazatelství v Čechách zásadně ovlivňovala legendistika, dobové německojazyčné katolické kazatelství, ale také lidové pověsti a vyprávění. Důraz na cestu ke křesťanským ctnostem je sice typický pro nedělní kazatelství, ale tuto problematiku nalzáme také v kázáních svátečních. Vliv svátečního a příležitostného kazatelství konce 17. a první poloviny 18. století na další vývoj žánru byl výrazně omezen jednoznačně odmítavým vztahem osvícenců. Přezíravý pohled zejména na konceptuální kazatelství pak přetrval po celé 19. a 20. století.